

**Disputatio medica de absoluta lethalitate vulneris arteriae magnae ... /
exponet Jeremias Gottlieb Reichhelm.**

Contributors

Reichhelm, Jeremias Gottlieb.

Publication/Creation

Halae : Literis Salfeldianis, 1694.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/h6uf7pmr>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

DISPUTATIO MEDICA
DE
ABSOLUTA LETHALITATE
VULNERIS
ARTERIÆ MAGNÆ,

QUAM
FAVENTE SUPREMO NUMINE
IN ACADEMIA FRIDERICIANA
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
DNO. FRIDERICO
WILHELMO,
ELECT. BRANDENB. HÆREDE,
&c. &c. &c.

Consentiente Amplissima Facultate
Medica

PRÆSIDE

FRANCISCO HEINRICO
WERCMEISTERO,
MED. DOCTORE,

Luci & ventilationi publicæ

exponet

JEREMIAS Gottlieb Reichhelm/

Hallens. Magdeburg.

Ad d. 16. Novembr. à 9. ad 12mam,

In Auditorio Majori.

HALÆ, Literis SALFELDIANIS. 1694.

DISPUTATIO MEDICA

THE LIFE OF

100

W.D. L. H. H. W.

LECT. BRANNARD HARPER

TRISTE

LIBRARY OF THE
MUSEUM OF NATURAL HISTORY
NEW YORK

NEW-BRITAIN

RECEIVED

London: Printed by J. Smith, in the Strand, 1794.

437454 - 1944

I. N. J.

Riftissimus, pariter atq; luctuosissimus iste casus, quo haud ita pridem crudele peregrini ferum studiosum Lipsiensium, visendi animo huc delatum, in salanis nostris *Fridericianis*, quæ tranquillæ pacis, & pacificæ tranquillitatis sedes ex *clementissimo dictamine* Musis esse, debebant, exanimavit, me, ut pauca consignarem de *inevitabili Vulneris arteria magna lethali* induxit. Quibus quidem tantum abest Salanis *Fridericianis* lethale exitium prælagiri ut potius DEUM T. O. T. M. vitæ necisve arbitrum, humillimè implorem, ut florem iisdem sine cæco turbine perennantem & invidendum concedat, & vulneris hujus eheu! lethalis intimiorem inspectionem in Medicinam nostram convertat, quàm benignissimè.

Quandoquidè juxta Medicorum Principes *tria summa genera morborum*, archealibus intemperiei morbis non sine consilio annumeratis, rectissimè statuuntur, haud difficile fuerit perspicere, ad quodnam vulnera sint referenda. Enimverò cum nihil sint aliud, quam *divulsiones partium mollium omnium* (impenetrabilitatem enim, per naturam talem, credat Judæus Apella) immediatæ & apertæ, utcunqve etiam se habuerint, sive *casim*, sive *punctim* sint inflicta, sive *superficiaria* gerit/ gestreiff/ sive sint *simplicia Fleischwunden* / sive à latitudine magis hient, offene Wunden / sive à latitudine & profunditate, *Kampfferwunden* / nemo non unitati solutæ ea adjudicabit.

Sed difficillimum fuerit determinatu, *quenam* ex vulneribus *lethalia* haberi debeant; maximè cum non deglande legenda, sed de corio, imò sanguine hominis in ferendis eorum judici-

is res agatur; neque verò ignotum fit, ea in triplici esse differen-
tia: Alia cenferi *tuta*, alia *periculosa*, quædam *lethalia*.

Ex hoc itaque labyrintho ut eò facilius, feliciusvè nos ex-
tricemus, primo omnium filo indigemus Ariadneo, distinctio-
ne inquam Hippocratica, quippe qua vulnera lethalia, (græcè
θανάτορα, τραύματα θανάσιμα, θανατωδία),
alia *θανάσιμα* ἐξ ἀνάγκης lethalia ex necessitate, alia
ὡς Ἰπὶ τὸ πολὺ seu magna ex parte, alia κτ̃ συμβεβη-
κότα propter supervenientia certa symptomata constituit. E-
quibus ea, quæ ex absoluta necessitate talia sunt impræsentiarum
nobis examinanda sunt. Quæ alea sanè plena est discriminis
vel ideò, semel quia sanguis fusus, (ex judicio puta Medico)
renuit restitutionem à Prætore in integrum; Iterum, quia valdè
operè Medicinæ nostræ Primiceri hic dissentiunt, aliis lethalita-
tem vulneris ab ejusdem essentia, à magnitudine, à complexu
symptomatum, atque à propriis solutæ unitatis differentiis de-
pendere statuentibus, aliis contrà negantibus. Sed jacta esto.
Nimirum vulnerum lethalitas nullo modo ex essentia determi-
nari potest; Id enim si liceret, vulnera omnia lethalia forent, quo-
niam in partium mollium recens soluta unitate consistunt. Non
ab effectus magnitudine, magnum enim sæpiculè tutum, par-
vum contrà perniciosum est. Multò minus à symptomatis re-
verà habet vulnus, cur lethale sit. Quid verò metuas de sangui-
ne infontis fundendo, si Jcti & causarum Patroni à Medico-
rum, in arte sua probè peritorum, arbitrio dependent; neuti-
quam verò ab insulsa imperitorum barbitonforum & balneato-
rum relatione? Hi namque cadavera magis dilacerant, dilani-
antque, quam secant. Illi verò, præterquam quod fontes signo-
rum lethalium benè perspectos habent, versati in studio anato-
mico texturam, constitutionem, connexionem, situm & usum,
partium intimè norunt, cadaver cautè aperiendi & sollicitè in-
spiciendi modum callent: In vulnerati ætatem, naturam, sta-
tum pristinæ sanitatis, vulneris modos & figuras, instrumen-
tum,

tum, positum corporis, in quo vulneratus læsus est: paucis, in omnes & singulas circumstantias à vulnerationis momento ad mortis extremam necessitatem artis ingeniique lumine & acumine penetrare possunt. Et hi plerique ferè omnes, summi maxime Medicinæ Magistri, *vulnera ex necessitate absoluta lethalia ab una partium natura* nuncupari, facem præferente divino sene 2. prædict. Libr. 6. Aphorism. & Coac. prædict. satis superque evincunt. Quorum quidem vestigia prementi mihi ea describere allubet *per divulsiones partium nobiliorum, & ad vitam simpliciter necessariarum ab instrumento externè inflictas, nulla hominum ope, nulla cura, nullis mediis ac remediis corrigendas, sed horarum, vel dierum paucorum lapsu læsum tollentes.* Quæ etsi tanta sunt, ut nemo facilè in dubium vocare queat, ut tamen planius pleniusvè pateat, quænam nominatim vulnera simpliciter, per se & absolute sint lethalia, agedum potiora recensebo.

Verissime, credo equidem, Hippocr. 2. Præd. annotavit, mori homines ab omnis generis vulneribus, quamvis in vilibus locis & nulla re gravia esse videantur: Attamen hoc non obstante prudens & peritus Medicus *vulnera partium, ut modo dictum, principaliorum, & sine quarum ope & officio principes functioni suæ præesse & vitam tueri nequeunt, absoluta necessitate lethalia* pronuntiabit: ex. gr. Vulnera tam profunda, quàm superficialia *CORDIS* Regiæ animæ sedis, *solis microcosmici*, imò verò, teste *Excellentiss. Hoffmanno*, Professore Fridericianæ nostræ celeberrimo, Patrono meo pie devenerando in Fundament. suis Medicis nuper adornatis, *antliæ* sanguinis recipiendi & expellendi: *CEREBRI*, animæ nostræ *Cancellariæ*, & *Lunæ* in laudato parvo mundo, profundiora, (utut nullum Capitis, ejusque partium omnium, cum intra, tum extra cranium sese diffundentium, vulnus sit contemnendum.) *PULMONUM*, follium corporis nostri spongiosorum, maxime verò quoad vasa sua magna, insignesque eorum ramos: alioqui omnino Tulpio Observ. L. 2. c. 17. assentior. Muri intergerini, *Septi*, inquam, *Transversi*, cujus sanctiore, magisque sensibili parte læsa, concussa, diruta, quid quæso sperandum, quàm misceri quadrata rotundis. *VENTRICULI,*

culina oeconomiae hominis publicae, qua perversa & destructa toti familiae pro rorido succo virium lapsus, pro purpura vitali, perpetuus pallor, pro spirituum generatione mors obrepet certissima: *INTESTINORUM*, *viarum publicarum*, summeque necessariorum, de quibus egregiè differit *Georgius Ernestus Stahl*, t. t. Medicinae Doctor. nunc verò Professor in hacce Fridericiana longè merentissimus Patronus meus itidem colendisissimus, in disputatione sua Inaugurali de Intestinis, eorumque morbis ac symptomatis cognoscendis & curandis, Jenæ An. 1684. habita. *Hepatis, Lienis & renum* colatoriorum cribrorum & stillicidiorum in oeconomia summe necessariorum profundius penetrantia: *VESICÆ*, matulae totius corporis &c.

Quæ omnia Cous noster confirmat L. 6. Aph. 18. Κύσει διακοπέντι, ἢ ἐγκέφαλον, ἢ καρδίην, ἢ φρένας, ἢ τῶν ἐντέρων ἢ τῶν λεπτῶν, ἢ κοιλίην, ἢ ἥπαρ θανατῶδες. Jure autem meritoque rejicio Medicorum quorundam, nescio dicamne errore, an præjudicio eam amplectentium, sententiam, qua vulnera *nervorum* imò *poplitis* accensenda simpliciter lethalibus putant. Ego potiori jure Vulnera *arteriæ magnæ s. aortæ* eò referre mihi videor. Quæ si quis lethalitatis expertia observaverit, sit nobis magnus Apollo: Sive enim Cor ipsum, sive illam fauciaveris perinde erit, actumque de vita.

Quorum uberiori antequam tradam me explicationi, necesse est pauca de *natura & usu arteriarum* præmittam. Et quidem nemini non perspectum esse potest, arteriam vel *τὸ αἶρεῖν*, vel *τὸ αἶρα τηρεῖν* denominationem accepisse. Unde Hippocrates vocat βλέβας ἐχιδευμένας, Arabes *nervos pulsatiles*, Avicenna *venas audaces*, Plinius *semitam Spiritus*. Notandum autem quod *três vasa* maxime *arteriarum* nomine Medicis veniant, quarum primaria absolute αὐρτὴ audit, quod instar arculae est, & receptaculi arteriosi sanguinis; & ut omnes, ita hæc præ reliquis ex Anatomicorum mente describi potest, quod sit *pars organica, similis oblonga rotunda, cava,*

sanguini spirituofo vehendo dicata. Constat scilicet cum reliquis omnibus ex triplicibus lamellis, quarum prima est reticularis, ex nervis, vasis sangvineis, membranosisque expansionibus conflata; secunda ex fibris musculosis in circulum contortis, duris & re-nitentibus; tertia tenuis est, & ex planis, membranosisque expansionibus constructa, teste Excellentiss. Hoffmanno F. M. p. 22. Vel ut brevius dicam, arterie sunt venae nerveae, id quod probant, (α) substantia crassior & firmior (β) pulsus durus, serratusque, qui quoad nervosum genus affectas esse arterias certo infert (γ) Motus cerebri, Cordi symbolicus. (δ) Vestigia sanguinis arteriosi in nervis reperiunda vid. Vieussens Neurogr. p. m. 305. (ε) τὰς αἰσθητικὰς quæ fit in illis nervorum modo, adeo ut recte dixerit, Philosophus l. 3. hist. anim. c. 6. ἡ καλχυρὴν αἰσθητικὴν νεύρωσιν ἐστὶ φλέψ. Hinc & ipsæ arteriæ, quotquot earum sunt, majores, minores spirituofo cordis foetu, tranante per illas, & aliquam partem tunicis accrescente nutriuntur. Neque verò negandum easdem, ut omnia vasa sangvifera, cor esse continuatum, ducentes ex sinistro illius thalamo originem, non tanquam ex principio materiali, sed locali; nulla enim pars, teste Hippocrate, ex alia oritur. Proinde eodem momento, quo cordis fit tensio, contractio, percussio pectoris, ejusdem systole, arteriæ dilatantur, pulsus edunt, & in sua sunt diastole; si sinister Ventriculus languidius tenditur, pulsus in arteriis vix est perceptibilis, si plane cessat moveri, pulsari & contrahi, cessat quoque pulsus arteriarum. Ut paucis me expediam: Cordis & arteriarum motus est σύντονος & ὁμότονος, nulla observabili differentia, nullis spatiis interceptus omnibus æqualiter micare deprehenditur, non secus ac chordæ initium si stringitur, mox externum quoque alterum pulsus sentit. Demiror autem quosdam, qui arteriis vim pulificam adscribunt. Imò verò rideo, alios disquirere, an aërem attrahant, an fuligines dissipent, nam vel sola utrumque negat structura. Satis quidem nobis impræsentiarum fuerit nosse, arterias sanguinem semel propulsum in omnes dimensiones ad extimos usque carceres corporis evehere, nervis molimina & radices struere, si non progressionem substantiæ, pro-gres

gressione tamen pulsionis continuatæ. Et verò omnem renitentiam arteriis denegare, sensus esset dimittere; Enimverò simul ac ex cordis anthia per siphonem quasi sanguis in arterias est propulsus vis constrictoria omnino illis est concedenda quæ earum fibræ musculosæ multiplici serie congestæ particulas sanguinis, quæ iis insunt, quaquaversum dispergunt, ad filamentorum quorundam radices, quæ ex extremitatibus ramusculorum arteriarum egredientes componunt ossa, carnem, cutem, nervos, cerebrum, reliquaque membra solida secundum diversos modos, quibus conjunguntur atque intertexuntur: unde tum, infra lævam papillam, in carpis, circa tempora, & aliis magis extantibus locis ictus præcipue perferuntur. Sed revertar, unde sum digressus. Patet nimirum ex dictis arterias constare ex triplici lamella, esse venas nerveas, imò hoc loco addo juxta Daniel. Tauri in Anatom. nova p. m. 120. esse cartilaginosas, vi pollere constrictoria. Quis igitur quæso Chiron *arteriam magnam*, quippe cui κατ' ἐξοχὴν dicta competunt, vulneratam restituet? Quis restaurabit, cum omnem coalitum renuat, omnem liquorem stypticum eludat? Quis durante, (si quæ admitteretur) sanatione, postea quam sanguis à corde, unico circulatorii motus principio, receptus è vena cava in auriculam dextram, ex hac velut particulari musculo, & præside diastoles, contracta in ventriculum dextrum: Inde vero propulsus per arterias pulmonum, per venas pulmonales rediit in sinistram auriculam & consequenter ventriculum sinistrum, quis, inquam distributionem sanguinis tenuioris, subtilioris, calidioris, rubicundioris & floridioris per aortæ ramificationes ad omnes corporis partes factam tectamque conservabit? Id enim lege circulatoria sancitum est ut sanguis propulsus è cordis sinistro thalamo partim per *truncum arteriam magnam ascendentem*, ejusque *ramum subclavium*, ex eoque enatas *mammarias* ad mammas, per *arterias intercostales superiores* è subclaviis procedentes ad latera pectoris, imò per *exporrectas axillares* ad humerum, cubitum, extremamque manum derivetur: Partim per *arterias carotides* unà cum cervicalibus partes

partes cum internas, tum externas capitis variis ramulis irriget, glandulas maxillares, inferiores & superiores, oculos & glandulas lacrymales, frontis, craniique involucra carnea, nervosa ac membranosa, cerebri substantiam medullarem &c. purpura sua beet. Partim per *AORTÆ* ramum *descendentem per arteriam celiacam*, ejusque ramum quidem *sinistrum splenicum* ad lienem, indeque orta *vasa brevia* ad *Ventriculum & pancreas*; *dextrum* verò *cæliacæ* ramum, juxta portæ venam hepatis parenchyma subeuntem; ad *jecur*, per *Mesentericam, superiorem & inferiorem*, ad *mesenterium*, *mesenterii glandulas*, & *intestina*: per *renales* ad *renes*, per *lumbares* ad *medullam* vertebris inclusam, per *spermatikas* ad *testes* & corpora *variciformia* virorum; per modo laudatas, ut & *iliacas*, earumque propagines *hypogastricas*, *epigastricas*, *pudendas* &c. ad *vesicæ cervicem*, & in sexu sequiori ad *testes*, *cervicem* & *fundum uteri* &c. per *cruales* externas, internasque in *pedes* ablegetur. Ut adeo facile quilibet intelligat sanguinem sus & de, ad caput & pedes, dextrorsum & sinistrorsum, in profundum & superficiem propelli, & pro particularum suarum configuratione partibus admitti, apponi & assimilari.

Qva lege per *vulnus arteria aortæ* furiosè violata, quid affirmare vetat, arctissimum humorum cum spiritibus (qvibus salvus est sensus & motus, salva vita & sanitas, & contra) vinculum solvi, spiritibus animalibus pabulum subtrahi, iisdemq; tanquam aura tubulos pneumatogogos non instantibus, sonum, motumvè omnem filere, pulsum in omnibus partibus cessare, Quod Isbrandus de Diemberbroeck satis attestatur, qui, Novioma-gi & Leydæ vulneratos simulac concidere prospexit, accurrit, & pulsus eorum in carpo & temporibus exploravit, sed nunquam ullam arteriarum pulsationem percipere potuit. Adeoque manus pedesque labascere, pro eximio robore toti machinæ subitam virium prostrationem, pro roseo colore genis, ori, labiisvè cada-verosum pallorem, pro *éu Dupia* vehementissimum præcordio-rum dolorem, imo extremā cordis anxietatem obvenire, pro truci sæpius clamore vocis animiq; deliquitū, pro calore, non raro in fu-rorem mutato, extremum frigus, subito ingruere; Paucis: cor

langvescere, spiritus fatiscere, partes flaccescere mentem obstupescere quis nescit? Et ne isthoc plus justo demireris, vel solam nitueare antliam Hydravlico-pneumaticam, integris omnibus illius partibus integras circa eam institues operationes, unâ verò vel rimulam passâ frustra fueris.

Tacebo absolute lethalia *aorta* existere Vulnera, vel ideo quoque, quia *dextra Chirurgica non datur accessus ob profundiorum situm*, ob ruptos atque scissos innumeros canaliculos, & obstructions ex resiliens in cincinnos vasculis atque fibrillis non admittitur Medicina; Et quod maximum à sanguine cum impetu effluente tota pectoris cavitas quasi cataclysmo inundatur, Cor, Regius vitæ thronus, coarctatur, & eo usque mergitur, dum tandem prorsus submersus deploretur. Id quod nuper diro, duroque satis fato expertus hîc Studiosus, in ejusque cadavere spectabilis Fac. Medicæ Decanus, Dn. D. *Fridericus Hoffmannus*, ad inspectionem & sectionem rogatus, ὁφθαλμοφανερῶς deprehendit, & suo calculo per seqq. comprobavit:

Nachdem von der hochlöblichen Universität ich Endesbenannter nebst dem Universitäts Chirurgo requiriret worden / den durch einen Stich entseelten Körper eines Studiosi Nahmens Springer zu besichtigen / und von der Beschaffenheit / auch lethali-tät der Wunden pflichtmäßigen Bericht abzustatten; Als be-kenne ich hiermit / daß gestern / nemlich den 24. Octobr. nachmit-tags umb 2. Uhr die Besichtigung des Körpers in Beyseyn des Hn. Consistorial-Raths Bodini, Hn. Professoris D. Stahls und Uni-versitäts-Secretarii Hn. Krauts / in dem Gasthoff zum güldenen Stern / da er gelegen / gebührend vorgenommen / und haben wir be-funden / daß der Stich 2. Finger breit über der rechten Warke nach dem rechten Arm etwas zu hineingegangen / und durch den muscu-lum pectoralem hinauffwärts nach dem Halse zu durch die erste Ribbe / und os claviculæ in den thoracem durchgegangen / als das sternvm à thorace separiret worden / hat man befunden / daß über 4. Maas Blut / welches theils geronnen / theils wässericht / in der ca-vitat des thoracis sich gesammlet. Der Stich war nur durch die

extre-

extremität der Lungen gegangen / und wenn der Entleibte in gera-
der positur gestanden / wäre er nicht tödlich gewesen. Nachdem
man aber so wohl *ex situ vulneris*, als auch andern Umständen
judiciren muß / daß er in positur und Lager sich zu defendiren gewe-
sen / so hat der Stich die *arteriam magnam* s. *aortam*, so gleich / als
sie aus dem *sinistro Cordis ventriculo* kommt / vorwärts eröffnet /
daß allda ein merckliches Loch zu sehen gewesen / welches aber auff
der andern Seiten nicht durchgangen. Alldieweil denn nun *ex læ-*
fione hujus vasis maximi eine *lethalis hæmorrhagia* erfolgt / und
sanguinis circulatio auff einmahl verhindert / so ist nicht allein das
Vulnus per se & absolutè lethal gewesen / sondern hat auch ein plötz-
licher Todt alsofort erfolgen müssen. Im übrigen den Stich an
sich selbst betreffend / so ist geschienen / daß derselbige mit einer
dreneckigten Klinge geschehen / und wenn der Degen nur biß auff
ein halbes Glied nicht wäre in den Leib gegangen / so hätte der pa-
tient können salviret werden. Sonsten sind die viscera des obern
Leibes ganz frisch und gesund gewesen. Dieses haben wir ꝛc.

Quamvis igitur haudquaquam negaverim, vulnera et-
iam levia propter constitutionem vulnerati morbosam, ruinæ &
morti jamjam proximam, subito & ex improvise necem inferre,
vel etiam ex panico terrore animam efflari, quo de vid. Genero-
sus & Excell. Georgius Francus de Francfenau / Profess. hodie,
Wittenbergensium famigeratissimus in Disputatione de Alapis
feu Colaphis: ex allatis tamen absoluta solius aortæ vulneratæ
lethalitas luculentissimè apparet.

Proinde centum advoces Podalirios & Galenos, & singuli
immedicabile vulnus deplorabunt. Sistere intendis hæmor-
rhagiam? Est ea quidem potissima indicatio, at citius vitam,
quàm ejus eructationem remoraberis. Pulveres affers sympa-
theticos? non quidem penitus damnandi, sed sola hîc sympa-
thia opus. Liqueorem jactitas traumaticum, stypticumvè, quæ-
cunque in momento consolidantem vulnera & hæmorrhagias
quasvis sistentem? At citius, crede, vulneratus animam effun-
det, quàm tuum tu liqueorem infundes. Confortas quidem
interne & externe? ast conclamatum est.

Utut autem hæc sint, nemo tamen eò perveniet dementiæ, ut artem divinam, omniumqve nobilissimam flocci pendat, contemnat, rejiciat, vel ideò, quod tantum abest omnibus eandem mederi morbis, ut potiùs, hæc maximè, vulnera intacta relinquat; & si qui alii curentur morbi, id naturæ cùm naturanti, tum naturatæ sit adscribendum, neutiquam Medicinæ, opum tibi, (sic enim audit os forib9) & funeri ultimo. Frivolum enim hoc esset dicerium, & cui ab ipso Hippocrate jamdudum responsum. Sanior ratio jubet nos confidere, quemcunq;, modo nō artis osorem, nosse, Medicos naturæ, quin D.O. Maximi? Ministros ultra æquatorē suum agere non posse. Qua quidem fiducia DEUM, unicum artis Creatorem & Sospitatorem supplices veneramur, ut, sicut mille novit vias impios & furiosos puniendi, ita pios & pacificos dirigat, prosperet & conservet ut ubivis, ita maximè in Salana hacce Fridericiana, cui florem & incrementum perpetuum largiatur quam clementissimè.

FINIS.

